

práce; podporovanie PSZ v rámci novej stratégie pre Afriku; sledovanie relevantných príbuzných procesov na medzinárodnej scéne (práca osobitného predstaviteľa OSN, integrované usmernenia ISO, certifikačný systém Kimberleyského procesu). Tieto iniciatívy sú o to dôležitejšie, že pre niektoré krajiny môžu znamenať začiatok cesty k efektívnemu sociálnemu právu.

2.3.9.2 EHSV sa domnieva, že zóny voľného obchodu, ktoré majú za cieľ vytvárať prítiažlivé investičné prostredie, by nemali v žiadnom prípade fungovať mimo hraníc stanovených vnútroštátnou legislatívou v oblasti práce. Preukázanie podpory PSZ v týchto zónach nesmie byť náhradou za dodržiavanie súboru základných dohôd MOP.

V Bruseli 14. decembra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Deti ako nepriame obe domáceho násillia“

(2006/C 325/15)

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 21. apríla 2006 rozhodol vypracovať podľa článku 29 odsek 2 vnútorného poriadku stanovisko na tému: „Deti ako nepriame obe domáceho násillia“

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 7. novembra 2006. Spravodajkyňou bola pani HEINISCH.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 431. plenárnom zasadnutí 13. – 14. decembra 2006 (schôdza zo 14. decembra 2006) 105 hlasmi za, 4 hlasmi proti, pričom 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Toto doplnujúce stanovisko sa vzťahuje na definície a analýzy stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, prijatého 26. marca 2006, na tému „Domáce násillie voči ženám“, ktoré sa venovalo výlučne násilliu, ktorého sa dopúšťajú muži voči ženám v rámci partnerského vzťahu⁽¹⁾. Teraz predkladané stanovisko sa tiež zaoberá len touto časťou násillia v rodine, a to konkrétne vplyvom násillia medzi partnermi na deti, ktoré sú svedkami tohto násillia. Priame násillie voči deťom v rodine, ktorého sa veľmi často dopúšťajú aj ženy-matky nie je predmetom tohto stanoviska. Hoci môže mať skutočnosť, že dieťa vyrastá v takomto prostredí fyzického a psychického násillia, závažné následky, deťom ako nepriamym obetiam domáceho násillia sa ešte stále nedostáva dostatočnej pozornosti. Aj vzhľadom na právo dieťaťa na život bez násillia, najmä na právo na výchovu bez používania násillia, ako aj na starostlivosť a ochranu, nesmieme túto situáciu len tak akceptovať.

1.2 EHSV preto dôrazne žiada predsedníctva Rady EÚ, aby sa v rámci témy domáceho násillia voči ženám venovali aj téme detí ako nepriamych obetí domáceho násillia.

Určené predsedníctvam Rady EÚ; Komisii.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV z vlastnej iniciatívy zo 16. marca 2006 na tému „Domáce násillie voči ženám“, spravodajkyňa: pani HEINISCH (Ú. v. EÚ. C 110, 9.5.2006, s. 89 – 94), bod 2.3.4 a 2.3.5.
URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:110:0089:0094:SK:PDF>.

1.3 Konferenciou 4. – 5. apríla 2006 v Monaku sa začal trojročný program (2006 – 2008) Rady Európy nazvaný „Európa pre deti a s deťmi“ (*Building a Europe for and with Children*). Okrem propagácie ochrany práv dieťaťa sa tento program bude zaoberať aj otázkou ochrany detí pred násillím. Na ešte väčšie zdôraznenie tohto zámeru, aj a práve v médiách, navrhuje EHSV spoločnú akciu, v spolupráci Rady Európy, Európskeho parlamentu, Výboru regiónov a UNICEF.

Určené Rade Európy, Európskemu parlamentu, Výboru regiónov, UNICEF.

1.4 Hlavnú zodpovednosť za boj proti domácejmu násilliu majú síce členské štáty, avšak vzhľadom na význam práv dieťaťa a rozdielne reakcie v jednotlivých členských štátoch považuje EHSV za potrebné vytvorenie celoeurópskej stratégie.

Základom tejto celoeurópskej stratégie musí byť uskutočnenie prvej štúdie v rámci EÚ o výskyte a následkoch vyrastania v kontexte domáceho násillia, ako aj o možnostiach a ponuke ochrany a podpory detí nepriamo postihnutých takýmto násillím.

Určené Komisii, Generálnemu riaditeľstvu pre spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť

1.5 Proti násiliu voči deťom v kontexte domáceho násilia sa dá účinne bojovať iba na príslušnej národnej úrovni. Preto by sa mal každý členský štát pri vytváraní a uplatňovaní príslušného národného akčného programu na boj proti domácemu násiliu výslovne venovať aj tematike detí ako nepriamych obetí domáceho násilia. Pritom by mali byť osobitne zohľadnené predovšetkým tieto oblasti:

- skúmanie výskytu a následkov vyrastania v kontexte domáceho násilia,
- skúmanie možností a ponúk ochrany a podpory detí nepriamo postihnutých takýmto násilím,
- zabezpečenie vnímania detí nepriamo postihnutých domácim násilím ako samostatnej skupiny, pre ktorú musia byť vyvinuté osobitné ponuky podpory,
- prepojenie a spolupráca medzi všetkými opatreniami vo všetkých oblastiach činnosti, najmä však medzi azylovými domami pre ženy a poradenskými centrami pre ženy na jednej strane a úradom starostlivosti o mládež, oddelení súdu pre rodinné veci, centrami na ochranu detí a poradenskými miestami pre rodinné záležitosti na strane druhej.
- zohľadnenie dynamiky domáceho násilia pri stanovovaní práva na styk a pri zverovaní do výchovy,
- zohľadnenie osobitnej situácie detí týraných migrantiek,
- zabezpečenie odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania všetkých príslušných profesionálnych skupín a vo všetkých oblastiach činnosti, čo zahŕňa centrá pomoci deťom a mládeži, poradenské centrá a zariadenia poskytujúce ochranu deťom, zásahové miesta, školy, materské školy a centrá voľného času, zdravotníctvo, policajné zložky a súdny aparát, ktorých úlohou je rozpoznať špecifické ohrozenie detí v kontexte domáceho násilia a účinne postihnutým pomôcť,
- vývoj a realizácia špeciálnych ponúk prevencie v otázke detí ako nepriamych obetí domáceho násilia,
- realizácia sociálnych kampaní zameraných na potenciálnych priamych svedkov násilia voči deťom (susedov, priateľov rodičov či príbuzných) s cieľom zabrániť ľahostajnosti zo strany týchto osôb voči týraniu detí,
- vytvorenie kontaktných miest pre deti a podpora zo strany štátnych a neštátnych zariadení v zmysle v niektorých krajinách už existujúceho ochrancu verejných práv (ombudsmana) pre deti ⁽²⁾,
- zverejnenie národných akčných plánov a v nich obsiahnutých opatrení a koncepcií formou informačných kampaní.

Určené členskými krajinami.

⁽²⁾ European Network of Ombudspersons for Children (ENOC): <http://www.ombudsnet.org/>

2. Dôvodová správa

2.1 Prečo dopĺňujúce stanovisko?

2.1.1 Toto dopĺňujúce stanovisko sa vzťahuje na definície a analýzy stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, prijatého 26. marca 2006, na tému „Domáce násilie voči ženám“, ktoré sa venovalo výlučne násiliu, ktorého sa dopúšťajú muži voči ženám v rámci partnerského vzťahu. *Teraz predkladané stanovisko sa tiež zaoberá len touto časťou násilia v rodine, a to konkrétne vplyvom násilia medzi partnermi na deti, ktoré sú svedkami tohto násilia. Priame, bezprostredné násilie voči deťom v rodine, ktorého sa veľmi často dopúšťajú aj ženy-matky nie je predmetom tohto stanoviska.* Empirické údaje ukazujú, že v mnohých krajinách Európy sú minimálne v polovici všetkých prípadov domáceho násilia prítomné aj deti a približne tri štvrtiny žien, ktoré hľadajú útočisko v azylových domoch majú so sebou aj deti. ⁽³⁾ Empirickými dátami a štatistickými údajmi je rovnako podložené, že násilie otca voči matke vždy škodí aj deťom, a to aj v prípade, že domáce násilie nie je priamym bezprostredným násilím voči deťom. Aj napriek tomu sa deťom ako nepriamym obetiam domáceho násilia ešte stále nevenuje dostatočná pozornosť, sú na pokraji záujmu a nedostáva sa im pomoci a podpory, ktorú by potrebovali. Toto dopĺňujúce stanovisko chce túto situáciu zmeniť tým, že sa zameria na „deti ako nepriame obe domáceho násilia“, opíše ich špecifickú situáciu, poukáže na problémy a vypracuje odporúčania na zlepšenie ich situácie a ich práv.

2.2 Násilie páchané na deťoch v kontexte domáceho násilia

2.2.1 Násilie voči deťom sa odohráva predovšetkým v blízkom sociálnom okolí, najmä v rodine. Tu sa deti môžu stať najčastejšie obeťami a svedkami násilia: obeťami násilia páchaného dospelými, svedkami násilia medzi dospelými.

2.2.2 Kým priame, bezprostredné násilie páchané na deťoch v rodine, resp. v blízkom sociálnom okolí rodiny – fyzické a psychické týranie a sexuálne zneužívanie detí ako aj ich zanedbávanie – je považované už niekoľko rokov aj – a predovšetkým – na európskej úrovni a v členských krajinách za problém a hodnotené ako jedno z najzávažnejších porušení práv dieťaťa, z čoho boli vyvodené príslušné dôsledky v oblasti zabraňovania takémuto násiliu a jeho stíhania, deťom ako nepriamym obetiam domáceho násilia sa ešte stále nevenuje dostatočná pozornosť ⁽⁴⁾.

2.2.3 Pod domácim násilím sa rozumie partnerské násilie ako psychické alebo fyzické násilie (vrátane sexuálneho) v rámci manželského alebo nemanželského spoluzitia ⁽⁵⁾. Prevažne sa takéhoto násilia dopúšťajú muži. Väčšina postihnutých žien sú matky. V momente, keď na nich páchajú ich partneri násilie, sú deti vo väčšine prípadov priamymi svedkami alebo „poslucháčmi“ ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ Zodovedajúce údaje v: B. Kavemann/U. Kreyssig (Hrsg.): Handbuch Kinder und häusliche Gewalt. Wiesbaden 2006.

⁽⁴⁾ Príkladom je množstvo projektov, ktoré boli a ešte stále sú podporované v rámci programu DAPHNE. Aktuálny prehľad o aktivitách Rady Európy na podporu práv detí na ochranu pred akýmkoľvek formami násilia poskytuje správa „Council of Europe Actions to Promote Children's Rights to Protection from all Forms of Violence“, Innocenti Research Centre UNICEF, uverejnená v roku 2005.

⁽⁵⁾ K rozsahu, príčinám a dôsledkom pozri stanovisko EHSV na tému „Domáce násilie voči ženám“ (poznámka pod čiarou 1).

⁽⁶⁾ Pozri tiež: A. Mullender/R. Morley: Children living with domestic violence. Putting men's abuse of women on the Child Care Agenda. London 1994.

2.2.4 Násilie voči matke je zároveň aj formou násilia páchaného na deťoch. Deti, ktoré sa stanú svedkami domáceho násilia, ktoré musia prežívať a sledovať, ako otec, nevlastný otec alebo partner ich matky bije a týra, sú vždy aj obeťami psychického násilia. Aj keď domáce násilie nie je priamym, bezprostredným násilím voči deťom, násilie páchané na matke škodí vždy aj deťom⁽⁷⁾.

2.2.5 Okrem toho viacero vedeckých výskumov ukázalo, že sa domáce násilie voči ženám a týranie detí často vyskytujú v tých istých rodinách.⁽⁸⁾ Muži, ktorí týrajú svoje partnerky, sa nezriedka dopúšťajú aj násilia na deťoch. Ženy, ktoré sú obeťami násilia, môžu byť niekedy takisto násilné voči svojim deťom, keďže žijú v prostredí, kde je násilie úplne bežné.

2.2.6 Navyše je týranie pre ženy takou veľkou psychickou záťažou, že sa nedokážu primerane starať o svoje deti a opatrovať ich. Dlhodobé vystavenie týraniu zo strany partnera oberá veľa žien o možnosť podniknúť niečo na ochranu detí.

2.2.7 Domáce násilie teda predstavuje nielen ohrozenie a poškodenie života žien, ale negatívne vplýva aj na dieťa a ohrozuje jeho psychickú a fyzickú pohodu.

2.3 Vplyvy domáceho násilia na deti

2.3.1 Vyrastanie v prostredí fyzického a psychického násilia môže mať pre deti závažné dôsledky. Deti – a aj malé deti – sa zoči-voči násiliu otca alebo nevlastného otca či partnera a bezmocnosti matky cítia bezradné a vydané napospas, ale sčasti aj zodpovedné za to, čo sa deje. Častokrát veria, že vinu za násilie nesú oni, alebo sa snažia zasiahnúť a ochraňovať matku a samé sa stanú obeťami násilia.

2.3.2 Touto problematikou sa zaoberali rôzne štúdie, najmä v Anglicku a Amerike⁽⁹⁾. Napriek tomu, že sú následky u jednotlivých detí rôzne a nie u všetkých detí sa v dôsledku násilia prejavia zvláštnosti v správaní, a že chýbajú overené empirické kritériá, pomocou ktorých by sa dalo rozhodnúť, či existuje riziko v jednotlivých prípadoch a aké je veľké, je možné ešte stále nájsť jasné súvislosti.

2.3.3 Faktory zvyšujúce psychickú záťaž sú predovšetkým: život v atmosfére hrozby, nepredvídateľnosť ďalšieho vyhrotenia situácie, existenčný strach o matku, prežívanie bezmocnosti v takýchto situáciách, pocit izolácie kvôli častému príkazu mlčať

⁽⁷⁾ Pozri tiež: E. Peled e.a. (eds.): Ending the cycle of violence. Community response to children of battered women. Thousand Oaks, CA 1995.

⁽⁸⁾ Pozri tiež: A. Mullender/R. Morley: Children living with domestic violence. Putting men's abuse of women on the Child Care Agenda. London 1994.

⁽⁹⁾ Súhrnné a hodnotiace porovnanie mnohých týchto štúdií sa nachádza v publikácii Jeffrey L. Edleson: Should childhood exposure to adult domestic violence be defined as child maltreatment under the law?

<http://www.mincava.umn.edu/link/documents/shouldch/shouldch.shtml>.

pred ostatnými ľuďmi, konflikt vznikajúci z lojality voči rodičom, negatívny vplyv na vzťah dieťa-rodič.

2.3.4 Vplyvom týchto faktorov sa môžu u detí vyvinúť rozsiahle problémy a poruchy správania: psychosomatické symptómy a psychické poruchy ako sú znížená sebaúcta, nepokoj, poruchy spánku, ťažkosti v škole, pocity strachu a agresívne správanie, až myšlienky na samovraždu.

2.3.5 Pokiaľ páchatelia netýrajú len svoje partnerky ale aj deti, môžu byť príslušné symptómy narušeného vývoja a psychických odchýlok ešte závažnejšieho charakteru.

2.3.6 Skutočnosť, že deti vyrastajú v prostredí domáceho násilia, môže mať vplyv aj na ich postoj k násiliu a násilníckemu správaniu. Môže sa stať, že deti pozorovaním správania rodičov alebo na základe vlastných skúseností s násilím prevzmu problematické vzorce správania dospelých. Takzvaný „bludný kruh násilia“ môže viesť k tomu, že si chlapci osvoja rolu páchatelov a dievčatá rolu obeť, a ako dospelí sa sami stanú páchatelmi a obeťami domáceho násilia.

2.3.7 Obzvlášť závažné sa javia byť vplyvy na deti, ktoré sa stali svedkami situácie, v ktorej partner usmrtil ich matku.

2.4 Analýza a návrhy EHSV

2.4.1 Keď deti vyrastajú v prostredí domáceho násilia, sú tým vždy priamo alebo nepriamo ovplyvnené. Sú vystavené početným faktorom, ktoré zvyšujú psychickú záťaž. Tieto faktory sa môžu v podstatnej miere a trvalo prejavovať na ich fyzickej a psychickej pohode a správaní.

2.4.2 Význam týchto vplyvov bol dlho podceňovaný. Napriek diskusiám, ktorá sa v posledných rokoch o tejto problematike vedie, sa deťom ako obeťom a svedkom domáceho násilia ešte stále nevenuje dostatočná pozornosť.

2.4.3 Aj vzhľadom na právo dieťaťa na život bez násilia, najmä právo na výchovu bez používania násilia, ako aj na starostlivosť a ochranu, nesmieme túto situáciu len tak akceptovať⁽¹⁰⁾.

2.4.4 Návrhy EHSV sa vzťahujú predovšetkým na tieto oblasti:

2.4.5 Štúdie týkajúce sa situácie detí v prostredí domáceho násilia v členských krajinách EÚ

⁽¹⁰⁾ Uvádza sa to v dohovore OSN o právach dieťaťa (Dohovor o právach dieťaťa), ktorý v roku 1989 schválilo Valné zhromaždenie OSN a ktorý už ratifikovali všetky štáty sveta okrem dvoch. Na úrovni EÚ uverejnila Komisia v júli 2006 oznámenie o situácii „práv dieťaťa“ (KOM(2006) 367, konečné znenie). Stanovisko EHSV z 12./13. decembra 2006 na tému „Oznámenie Komisie k stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa“, spravidajkyňa: pani VAN TURNHOUT.

2.4.5.1 Či bola situácia detí v kontexte domáceho násilia uznaná za problém, a ak áno, do akej miery, ako aj to, či viedla k opatreniam a intervenciám, je v jednotlivých členských krajinách EÚ rôzne ⁽¹¹⁾. Zodpovedá to situácii na úrovni EÚ opísanej v stanovisku EHSV na tému „Domáce násilie voči ženám.“ ⁽¹²⁾

2.4.5.2 Pre odbornú a politickú diskusiu v rámci Európskeho spoločenstva by boli dôležité presnejšie a aktuálnejšie poznatky o tom, ako spoločnosť pristupuje k tomuto fenoménu domáceho násilia, o právnych základoch a postupoch týkajúcich sa ochrany a podpory detí, ako aj o intervencii a prevencii.

2.4.6 Realizácia výskumných projektov o druhu, rozsahu a vplyve domáceho násilia na deti

2.4.6.1 Výskumnú oblasť „deti v kontexte domáceho násilia“ musíme vo väčšine krajín charakterizovať ako „terra incognita“ ⁽¹³⁾. Štúdie o situácii detí, ktoré vyrastajú v prostredí domáceho násilia sa vyskytujú len jednotlivo. Ani možnosti a prekážky prístupu k pomoci a podpore nie sú takmer vôbec preskúmané.

2.4.6.2 Štúdie a výskumné projekty týkajúce sa situácie detí v kontexte domáceho násilia by mali byť vykonané vo všetkých členských krajinách EÚ. Na zabezpečenie porovnateľnosti metód a výsledkov by bolo vhodné a potrebné zvoliť koordinovaný prístup. ⁽¹⁴⁾

2.4.7 Posilňovanie podpory detí ako nepriamych obetí domáceho násilia

2.4.7.1 Kým ponuka ochrany a podpory pre ženy, ktoré sa stali obeťami domáceho násilia sa v posledných rokoch výrazne zlepšila, ponuka podpory pre deti týchto žien dosiaľ takmer neexistuje.

2.4.7.2 Pre účinnú podporu týchto detí je dôležité rozlišovať medzi nepriamymi skúsenosťami s násilím ako jeho svedkovia a priamymi skúsenosťami s násilím vyplývajúcimi z týrania a zneužívania detí rodičmi. Hoci sa tieto skupiny často prekrývajú, mali by byť deti nepriamo postihnuté domácim násilím vnímané ako „samostatné“ obeť, pre ktoré musia byť vyvinuté osobitné ponuky podpory.

2.4.7.3 V prípadoch domáceho násilia nie sú ani muž, ktorý sa násilia dopúšťa, ani týraná žena schopní primerane dozerať na situáciu dieťaťa. Deti preto potrebujú vlastné poradenské ponuky a podporu zo strany štátnych a neštátnych zariadení.

⁽¹¹⁾ Naznačujú to predložené správy a informácie týkajúce sa Veľkej Británie, Dánska, Švédska a Nemecka. Dobrý prehľad o aktuálnej situácii v Nemecku a v niektorých iných členských krajinách poskytuje publikácia „Handbuch Kinder und häusliche Gewalt“, ktorú vydali Barbara Kavemann a Ulrike Kreyszig, Wiesbaden 2006.

⁽¹²⁾ Pozri bod 2.3.2. stanoviska EHSV na tému „Domáce násilie voči ženám“ (poznámka pod čiarou 1).

⁽¹³⁾ Dokonca aj v nedávno – február 2006 – uverejnenej správe „State of European research on the prevalence of interpersonal violence and its impact on health and human right“ sa táto problematika v príslušnej kapitole „Violence against children and youth“ vôbec nevyskytuje ([http://www.cahrvi.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportPrevalence\(1\).pdf](http://www.cahrvi.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportPrevalence(1).pdf)).

⁽¹⁴⁾ Napríklad v rámci programu DAPHNE alebo prostredníctvom ustanovenej ako napríklad výskumnej siete EÚ „Co-ordination Action on Human Rights Violations (CAHRV)“, ktorá má združovať výskumy týkajúce sa všetkých foriem medziľudského násilia vo vzťahu medzi pohlaviami a generáciami a ktorá je financovaná zo 6. rámcového programu Komisie (pozri www.cahrvi.uni-osnabrueck.de).

Príkladom v tejto oblasti je Švédsko: švédske deti a mládež do 18. roku života majú svojho vlastného ombudsmana („Barnombudsmannen“), ktorý udržiava pravidelné kontakty s deťmi a mládežou, aby sa dozvedel ich názory a postoje. ⁽¹⁵⁾

2.4.7.4 Svedkami násilia voči deťom sú často susedia, známi ich rodičov či príbuzní. Ich aktívny postoj by mohol zabrániť mnohým tragédiám. No v skutočnosti sa len veľmi zriedka snažia pomôcť týranému dieťaťu. Prekonanie tohto typu ľahostajnosti si vyžaduje dôslednosť a príslušné informačné kampane, ktoré by u potenciálnych svedkov násilia vyvolávali taktiež pozitívne emócie.

2.4.8 Zlepšenie spolupráce medzi ochranou žien a ochranou detí

2.4.8.1 Ochrana žien a ich detí pred domácim násilím sa zdajú byť veľmi podobné témy. V skutočnosti tu však vznikajú dosť závažné konflikty záujmov medzi ochranou a podporou žien a ochranou a podporou detí.

2.4.8.2 Azylové domy a poradenské centrá pre ženy na strane jednej a zariadenia na ochranu detí a úrady starostlivosti o mládež na strane druhej stoja často podozrievavo a s odstupom oproti sebe.

2.4.8.3 Empirické výsledky však jednoznačne poukazujú na potrebu spolupráce: keď sa neberie ohľad na ohrozenie a týranie matky, môžu rozhodnutia o práve na styk a o zverení do výchovy nútiť ženy ešte aj po rozchode mať kontakt s partnerom, ktorý sa dopúšťal násilia, a viesť k ohrozeniu a zraneniu žien a detí. ⁽¹⁶⁾

⁽¹⁵⁾ Pozri aj prejav súčasného ombudsmana „Corporal Punishment of Children“, v ktorom sa venuje situácii detí, ktoré sa stali svedkami domáceho násilia (len v angličtine) (http://www.bo.se/files/in_%20English,%20publikationer,%20pdf/corporal_%20punishment_%20of_%20children060501.pdf) Medzičasom už existujú aj v iných krajinách Európy tieto úrady, pre bližšie informácie pozri stránku European Network of Ombudspersons for Children (ENOC): <http://www.ombudsnat.org/>

⁽¹⁶⁾ Pozri napríklad: M. Hester/l. Radford: Domestic violence and child contact arrangements in England and Denmark. Bristol 1994. Až 70 % žien, ktorých deti mali kontakt s otcom bolo počas návštev alebo pri odovzdávaní dieťaťa opäť týraných a/alebo ohrozených, aj viac ako rok po rozchode. Až 55 % detí bolo počas návštev týraných.

2.4.8.4 Cieľom budúcich stratégií preto musí byť dobrá spolupráca medzi všetkými azylovými domami pre ženy a poradenskými centrami pre ženy na jednej strane a úradmi starostlivosti o mládež, oddelení súdu pre rodinné veci, centrami na ochranu detí a poradenskými miestami pre rodinné záležitosti na strane druhej.

2.4.9 Lepšie zohľadnenie dynamiky domáceho násillia pri stanovovaní práva na styk a zverovania do výchovy

2.4.9.1 Ustanovenia týkajúce sa práv dieťaťa sa v jednotlivých členských štátoch často riadia vzorom spoločného kooperatívneho rodičovstva a spoločnej zodpovednosti matky a otca za dieťa aj po rozchode, ako aj s tým spojenou perspektívou vlastného práva dieťaťa na styky s obidvomi rodičmi.

2.4.9.2 V prípade domáceho násillia, kedy násilnícky rodič zväčša dlhodobejšie neustále porušoval práva partnerky a dieťaťa, prekračoval hranice a fyzicky a psychicky im ubližoval, však chýbajú akékoľvek predpoklady, ktoré si takéto právo na styk s dieťaťom pre oboch rodičov vyžaduje, a to: zodpovedné partnerstvo založené na vzájomnej úcte a s ním spojená schopnosť oddeľovať konflikty na partnerskej úrovni od rodičovskej úrovne.

2.4.9.3 Preto musia byť viac než doteraz pri rozhodovaní o rodičovských právach zohľadňované aj aspekty ohrozenia typické pre domáce násillie, najmä vysoká pravdepodobnosť, že nebezpečenstvo násillnosti rozchodom ešte neskončilo. Ochrana a bezpečnosť žien a detí musia byť rozhodujúcimi aspektmi tohto rozhodnutia.

2.4.9.4 Pri zvažovaní práv na ochranu a podporu žien, ochrany a najlepšieho záujmu dieťaťa a práv muža musí mať ochrana pred násillím vždy prednosť pred právom na styk.

2.4.10 Osobitné požiadavky: deti týraných migrantiek

2.4.10.1 V podstatnej časti prípadov domáceho násillia ide o ženy a deti z migrantského prostredia, ktoré sa kvôli odlúčeniu od rodinných príslušníkov a obvyklého sociálneho prostredia, ktoré by žiadne násillie nepovoľovalo, kvôli nevyjasnenému povoleniu na pobyt, malej znalosti jazyka a ťažkým životným podmienkam v jej sociálnom prostredí a podobne

zdať byť ohrozenejšie. Zdá sa, že migrantky sú vystavené domácemu násilliu ešte častejšie ako domáce ženy.

2.4.10.2 Domáce násillie sa síce vyskytuje vo všetkých krajinách, kultúrach a na všetkých spoločenských úrovniach bez výnimky, avšak ženy a deti sú ohrozené najmä v tých spoločnostiach a kultúrach, v ktorých je najmenej prihliadané na rovnosť postavenia mužov a žien, v ktorých je rozdelenie rolí mužov a žien najviac zakorenené a v ktorých existujú kultúrne normy, ktoré podporujú práva mužov voči ženám.

2.4.10.3 Okrem toho je možnosť konkrétneho konania – v závislosti od štatútu ich pobytu – obmedzovaná aj právnou situáciou. To platí najmä pre tie ženy-migrantky, ktoré sa v krajine zdržiavajú bez riadneho povolenia na pobyt a ich deti.

2.4.10.4 Preto je pri všetkých intervenciách, ponukách pomoci a podpory potrebné zvlášť zohľadniť situáciu migrantiek a ich detí. Okrem toho je potrebné uskutočniť v spolupráci so sociálnymi aktérmi a organizáciami organizovanej občianskej spoločnosti špecifické informačné a osvetové kampane na zlepšenie bezpečnosti týchto skupín osôb.

2.4.11 Zabezpečenie odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania pre pracovníkov vo všetkých profesiách pôsobiacich v oblasti domáceho násillia

2.4.11.1 Zabezpečenie záujmov dieťaťa si vyžaduje od všetkých príslušných profesijných skupín a oblastí činnosti – čo zahŕňa centrá pomoci deťom a mládeži, poradenské centrá a zariadenia poskytujúce ochranu deťom, zásahové miesta, školy, materské školy a centrá voľného času, zdravotníctvo, policajné zložky a súdny aparát – vysokú profesionalitu.

2.4.12 Zdôraznenie významu prevencie domáceho násillia

2.4.12.1 Všetky koncepty a opatrenia, ktoré sú vhodné na zabráňovanie domácemu násilliu voči ženám, sa prejavajú rovnako aj na situácii detí v prostredí domáceho násillia. ⁽¹⁷⁾

2.4.12.2 Okrem toho musia byť realizované špeciálne ponuky prevencie na tému „Deti ako nepriame obe domáceho násillia“, medzi ktoré patria aj informačné materiály pre spolupracovníkov vo všetkých oblastiach činnosti.

V Bruseli 14. decembra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁷⁾ Pozri stanovisko EHSV „Domáce násillie voči ženám“.